

INFORMILO

3

MARTO 2007

Kol.263/23

XX

Enhavo: Al virinoj en Hiroŝima

Karel Kyncl

Abato Pierre

Bilanco

El la redakcio Pri Esperanto informi publikon Lingva anguleto

XX

Al virinaj organizoj en la urbo Hiroŝima.

Nia redakcio ricevis peton de virinaj organizaĵoj el japana urbo Hiroŝima, ke ni skribu mesaĝon pri niaj spertoj el la Dua mondmilito. Ili organizas solenan kunvenon okaze de la Internacia Virina TAGO 2007 de UN kun la temo „Al gefiloj transdonu morgaŭon sen milito”. Jen la mesaĝo, kiun nia membrino forsendis en Japanion.

Estimataj samideaninoj,

la nomo Hiroŝima ĉiam elvokas en mi imagon de granda suferego de multaj civitanoj pro la atombombo. La mondmilito kaŭzis al multaj civiluloj neatenditajn diversajn suferojn.

En nia distrikto Kladno troviĝas vilaĝo LIDICE, kiu estis en la jaro 1942 tute neniigita fare de naziistoj. 173 viroj estis murdpafitaj, 203 virinoj transportitaj en koncentrejon Ravensbrück kaj 105 infanoj estis forprenitaj de siaj patrinoj. 88 infanoj estis pli poste murditaj kaj nur 17, destinitaj al germanigo, revenis post la milito hejmen. La domojn de la vilaĝo naziistaj soldataj trupoj ruinigis, ankaŭ rom-katolika preĝejo kaj vilaĝa tombejo estis detruitaj ĝis ternivelo. Je fino de la milito, el la vilaĝo, pri kiu kronikisto skribis jam en 13-a jarcento, nenio restis. Estis venĝo de la faŝistoj, pro tio, ke en Prago okazis atenco kontraŭ la altranga oficiro Heydrich, kiu tiam apartenis al proksimuloj de Hitler. La venĝo celis timigi nin, sed male – kaŭzis reziston en la nacio kaj homan solidarecon en la tuta

mondo. Nun staras per helpo de nia ŝtato la nova vilaĝo LIDICE, proksime de la iama. Tie troviĝas ankaŭ simbola internacia parko de rozoj; rozarbustojn oni kolektis per donacoj el multaj landoj. En areo de iama vilaĝo staras surloke de la komuna tombo de murdpafitaj viroj, memoriga monumento, muzeo kun multegaj dokumentoj kaj skulpturo honore al murditaj infanoj.

La milito kruele enmiksiĝis en niajn vivojn. Mi, tiama studentino de la filozofia fakultato de Karola universitato en Prago, devis post perforta fermo de ĉiuj niaj universitatoj, en novembro 1939 trovi novan okupon. Savis min mia profesoro de la itala lingvo, kiu posedis en Prago italan internacian entreprenon. Mi fariĝis oficistino. Aliel mi devis foriri labori en Germanion, same kiel multaj aliaj iamaj gestudentoj.

Mia nuna edzo, kiu estas pli juna ol mi, tiam dum la milito vizitadis ankoraŭ mezlernejon. Post abiturienta ekzameno, li, anstataŭ dediĉi sin al la plibonigo de siaj fakaj studoj, devis fariĝi „TN Mann“, survesti uniformon de laboraj trupoj kaj devis helpi al la milita industrio. La trupo translokiĝis en industriaran Ostrava-regionon kaj la anoj fariĝis laboristoj en kemia kaj petrola fabrikoj. La duonsoldata organizo konsistis el ĉefaj junuloj, kiuj estis naskitaj en la jaroj 1923 – 1925. La organizon gvidis germanaj oficiroj. La milito ĉiam ŝanĝis al multaj gekunuloj tutan ilian vivon.

La sekva generacio de virinoj en la tuta mondo devas heredigti kruelajn militajn spertojn kaj batali kontraŭ novaj preparataj militoj.

Estas laŭdirinde, ke vi, japanaj virinoj, utiligas Internacian Virinan Tagon 2007 kun temo „Al gefiloj transdonu morgaŭon sen milito“.

Mi gratulas al vi kaj deziras, ke vi baldaŭ sukcese atingu la celon.

Věra Štefanová el Kladno naskita en la jaro 1918.

Karel Kyncl (*6. 1. 1927 – +1. 4. 1997)

Nunjare ni rememoru ĉefan redaktoron de Praga radiostacio Karel Kyncl (naskita antaŭ 80 jaroj kaj mortinta antaŭ 10 jaroj), kiu precipe en la jaroj 1968 -1969 (tiel nomata „Praga printempo“) fariĝis preskaŭ eminenta simbola subtenanto de nia demokratiga politika proceso. Pli poste li devis forlasi la radiostacion. Li elmigris en Anglion, kie li kunlaboris en radioelsendoj de BBC kaj en „La Voĉo de Ameriko“. Post 1990 li majstre kaj sprite komentariis britajn okazintaĵojn kiel konstanta raportisto de la ĉeĥoslovaka kaj pli poste ĉeĥa radioelsendoj el Britio. Li verkis kelkajn tre interesajn raportistajn librojn pri sia restado en Anglio. Li ankaŭ tradukadis el la angla lingvo.

Mi eltiris el lia libro „Gardenparty u královny“ (ĝardenfesto ĉe la reĝino), eldonita en 1997, jenan raporton:

Konfuzo de lingvoj – okazintaĵo el februaro 1996:

Ĉe okcidenta bordo de Wales ankoraŭ ne estis finita la drama situacio ĉirkaŭ tankŝipego „Sea Empress“ (La Mara Cezarino), kiu antaŭ unu semajno, en dimanĉa tagmezo, averiis naviginte kontraŭ borda rokaĵo. La sekvoj de tiu ĉi katastrofo estas danĝeregaj. Sed kio okazis! Ofte dramaj situacioj havas eĉ proprajn humureskajn detalojn. Tiu ĉi ŝipego, konstruita en Hispanio estas registrita en Cipro, posedantoj devenas el Norvegio, administras ĝin skotoj kaj luis francoj por transporti nafton al Norda Ameriko. Ŝipanaro konsistas el rusdevenaj maristoj.

Plej proksime al la katastrofo estis nur ĉina trenŝipo, kiu povus savi la situacion. Ĉebordaj savistoj decidis, ke ĝi helpos al la tankŝipego. En rapida tumulto da okazintaĵoj neniu pripensis la menciitajn babel-aspektajn faktojn. Kiam alvenis angla direktilisto, oni konstatis, ke neniu el la ĉina ŝipanaro scipovas angle. La gvidestro de savistoj teruriĝis eksciante, ke estos tre malfacile prizorgi en la okcidenta regiono de Wales iun, kiu scipovus kvalifike traduki el la angla ĉinlingven kaj reen. Ekestis problemo simila, kiel ekzemple konstrui triangulon nur el du anguloj. Kion fari – la nafto baldaŭ elfluos maren kaj ekologia terura katastrofo proksimiĝas. Finfeliĉe unu ano de la savista stabo ekrememoris, ke nur unu mejlon proksime troviĝas bonega ĉina restoracio, nomata „Happy Garden“ (feliĉa ĝardeno), kie juna ĉino parolas flue la anglan. Rapid-elsendita kuriero konvinkis 29-jaran kuiriston, ke li devas forlasi siajn nudelojn, pekinajn anserojn kaj pliajn ĉinstilajn bongustaĵojn kaj helpi savi la bordon antaŭ nafta ŝlimajego, kiu ankaŭ por lia restoracio certe danĝere minacas.

Sed lia alveno nur profundigis la savistan krizon. La angloj eĉ ne supozetas, ke la ĉina lingvo ekzistas almenaŭ en du formoj: t.n. „mandarina“ kaj „kantona“. La ĉina junulo parolis kantone, kiu estas tute fremda al tiuj, kiuj parolas mandarine. Malesperegaj stabanoj tamen decidis, ke li parolu kaj enmanigis al li mikrofonon. Feliĉazarde inter la ŝipanaro troviĝis unu homo, kiu komprenas kantonĉine kaj estas kapabla traduki la enhavon al ŝipestraro.

Nun la feliĉa fino de la okazintaĵo estus, se mi povus konstati: „La savo venis helpe de la ĉina trenŝipo, ke ĝi fortiris la tankŝipon plena de nafto al profunda maro kaj la ekologia katastrofo ne okazis.“ Sed la vero estas, kiel ni povis legi en regiona gazetararo, ke la nafto malpurigis la bordon de Wales kaj tre malutilis al la vivmedio de la bordo.

Brita ministro por ŝiptrafiko kvalifikis la ekologian katastrofon anglastile: „Okazis, ke pro certaj komunikecaj problemoj dum la savlaboroj ne estis eble eviti la katastrofon. Ni decidis konstrui specialistan komisionon por klarigi kaŭzojn de la ekologia averio“.

Nur la ĉina restoracio nun havas certan profiton el la okazintaĵo. Ĝiaj enspezoj verŝajne kreskos, ĉar la juna kuiristo ĝoje rakontos al gastoj, kian interesan mendon li tiam dimanĉe devis plenumi.

Verŝajne li baldaŭ ne ricevos ion similan, dank' al Dio..

Stanislav Štefan

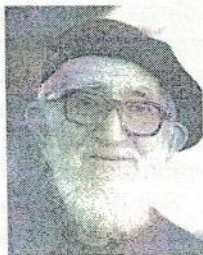
Neforgesebla abato Pierre

Li nomiĝis Henri Groues, sed la plimulto de francoj konis lin sub la nomo "Abbé Pierre". La francoj nomis lin "aĝulo BONO". Dum multaj jaroj li estis la plej populara homo, 17foje li estis elektita kiel la plej fama personulo de la jaro.

Abato Pierre helpadis al senhejmuloj de la jaro 1949, kiam tiu ĉi heredanto de komercisto kun silkaj varoj dediĉis la tutan milionan posedaĵon al homoj sen tegmento super la kapo. Por almuzuloj li fondis la unuan komunumon Emmaus, li disdonadis al ili tendojn, kie ili povis loĝi kaj ricevadis de li varman manĝon.

Post kvin jaroj li konvinkis Francion sur la ondoj de radioelsendoj Radio Luksemburg kaj petis homojn, ke la tegmenton super sia kapo ricevu ĉiu homo.

Pierre savadis judojn dum la Dua mondmilito, francoj amis lin ankaŭ pro tio, ke li rifuzis portadi ŝtatan honorigon kiel proteston kontraŭ tio, ke la ŝtato rifuzas atribui malplenajn loĝejojn al senhejmuloj.

Mi konatiĝis kun la abato Pierre persone en la tempo, kiam mi vivis en Parizo (1956) kiel kripla senhejmulo. Tiam mi vizitis Emmaus-domon kaj mi sentis min tie agrable akceptita. Plej impresis min dum mia restado en la strato Bourdonnais la maniero, kiel abato Pierre konsideris la homojn.. Ĉiu homo estis por li individua, ne zorgante pri la medio aŭ landa deveno, ĉu li estas kredanto aŭ ateisto, ĉu filantropo aŭ iama murdinto. Por plibonigi la mondon nepre necesus havi pli da homoj kun tia kapablo kaj tia volo.

Pro tio mi estis tre trista, kiam mi aŭdis, ke lunde la 22-an de januaro 2007 li mortis en sia 94-a aĝo. (* 5.8.1912). Francio perdis enpersonigon de la boneco – diris prezidento Chirac.

La abato Pierre certe ne estis naŭvulo por pensi, ke la tutmonda situacio por plimulto da malriĉuloj iam pliboniĝos, sed ĉiuj bonaj homoj devas senfine lukti por plibonigi la situacion.

Adolf Veselý
mallongigis jary

Finkalkulo de AEH de la jaro 2006 kaj budĝeto por la jaro 2007

	budĝeto 2006	realo 2006	budĝeto 2007
Enspezoj			
vendo de varoj kaj servoj	300	1 035	400
interezoj el kuranta konto	600	582	600
dotoj, donacoj	10 000	6 990	3 000
membraĵ kotizoj	33 000	42 035	35 000
kongreso kaj seminarioj Skokovy	110 000	106 985	160 000
ekskursoj		4 360	4 000
uzo de ŝparoj el pasinta jaro	10 900		16 000
Enspezoj sume	164 800	161 987	219 000
Elspezoj			
elsp. por vendo de varoj kaj servoj	300	0	300
impostoj	0	0	0
materiale	18 000	18 254	18 000
gazetoj kaj libroj	2 000	796	2 000
riparoj	1 000	0	5 000
poŝto	18 000	19 130	20 000
telefono	10 000	10 836	10 000
kunvenoj	1 000	660	700
vojaĝelspezoj	3 000	3 254	3 500
banko	1 500	295	500
seminarioj Skokovy	105 000	97 118	150 000
salajroj	5 000	4 200	5 000
ekskursoj		4 360	4 000
Elspezoj sume	164 800	158 903	219 000

Pardubice 20.1.2007

Jarmila Rýznarová
prezidantino de AEH

Josef Hron
kontisto de AEH

El la redakcia tablo:

1) Incendio sur Monto de la krucoj en Litovio

El la ĉeĥa gazeto Katolický týdeník 3/2007 ni estis informitaj, ke okazis incendio sur fama kaj ege vizitata pilgrimloko de Litovio, sur la Monto de la krucoj en Šiluva. Tiu ĉi loko estis tre admirata de multaj vizitintoj de la 90-a kongreso de UEA en Vilnius en la jaro 2005 kaj de la kongresanoj de 57-a IKUE kongreso el la jaro 2004 en Kretinga.

La fajro pereigis areon de ĉirkaŭ 50 kvadrataj metroj, ĝi ekestis verŝajne de brulanta kandelo, kies uzado estas sur la monto malpermesita. Tamen la plej valoraj krucoj estis savitaj. Post la incendio, kiu trafis memorindan lokon, komencis lokaj katolikoj plenigi la malplenajn lokojn per novaj krucoj.

2) Invito

Ĉu vi scias, karaj legantoj, kie troviĝas urbeto BAHRATAL?

Se ne, Vi povas tie partopreni turisman renkontiĝon, kiun organizas E-asocio de Saksa Svisio. La urbeto situas apud la ĉeĥa limurbeto Petrovice inter Pirna kaj Ústí nad Labem, la renkontiĝo kun lingva seminario okazos en la tagoj 8 – 11.6.2007. Nia redakcio ricevis 4paĝan informon pri la tuta regiono inkluzive programon, aliĝilon kaj mapojn, por kiu en nia eta gazeto ne estas sufiĉe da loko. Tial kontaktu tiun ĉi adreson: Norbert Karbe, Dr.Otto Nuschke-Str. 12, DE 01796 Pirna, rete: nokosaksio@tiscali.de , tel. 03501 773232.

3) En la ĉeĥa semajna gazeto **ROZHLAS** (8.1.-14.1.07) ni legis artikoleon "Esperanto má co nabídnout" (Esperanto havas ion por oferti) de Stanislav Štefan. Ni gratulas por la publikigo.

PRI ESPERANTO INFORMI PUBLIKON KONVENAS EN TIES NACIA LINGVO

Kiam mi antaŭ du jaroj ricevis donace la libron HOMO, KIU DEFIIS BABE-LON, tuj mi decidis alvicigi ĉeĥan tradukon al hispana, korea, litova lingvoj (kaj eble aliaj). La vivon de nia Majstro priskribis francaj verkistoj: René Centassi kaj Henri Masson. Antaŭparolon verkis Louis Christophe Zaleski-Zamenhof. La libro enhavas eldirojn de diversaj famuloj, ekz. Claude Piron, Romain Rolland, Jean Rostand, Willy Brandt – kaj Umberto Eco, aŭtoro traktinta diversajn aktualajn temojn, kiu la libron rekomendas al siaj studentoj. Tio estis „la defio“ por mi.

Kia estas la stato de la traduko ĉi momente:

La aŭtorajn rajtojn aranĝis por mi Henri Masson mem eĉ de la eldonejo L'Har-mattan. La lingvokorekto estas en procedo. Nenio staras kontraŭ preso de 280 paĝa libro kaj mi esperas, ke ĝi ĝustatempe aperos kiel omaĝo de du gravaj ĉi jaraj jubileoj: 120 jarojn de la apero de la UNUA LIBRO en la jaro 1887 el plumo de Ludoviko Lazaro Zamenhof kaj 90 jarojn, de kiam la Majstro forpasis.

Karaj gesamideanoj, por ke la menciita „rememorilo“ ne restu en stoko de mia loĝejo, mi bezonas vian helpon! Mi instigas via ĉiujn jam nun cerbumi kaj pensi, al kiuj „taŭgaj personoj“, al kiuj institucioj kaj institutoj en la neesperantista medio vi distribuos ĝin. Por prezenti la homon – HOMON – L.L.Zamenhof, kiu tiom faris por la homaro. Certe li tiun agon pli aprezus, ol ĉiujn eventualajn rememor-ceremoniojn.

La libro estos sendube efektiva maniero festi la „Eŭropan tagon de gepatraj lingvoj“ – ĉar Esperanto kiel samvalora partnero de naciaj lingvoj jam ekzistas en kelkaj landoj. Kun danko al miaj kunlaborantoj, kun espero je via subteno kaj helpo, karaj belegantoj, via

Jindřiška Drahotová

Kontakto: Jindřiška Drahotová, Sadová 745/36, CZ-293 01 Mladá Boleslav,
tel.: +420/326/731845 retadreso: drahotovaesperanto@seznam.cz

www: [www: www.mlboleslav.cz/esperanto](http://www.mlboleslav.cz/esperanto)

En bonaj ĉefaj librovendejoj vi povas aĉeti tradukon de la libro ILI VIVIS SUR LA TERO de geedzoj Robineau kun titolo: OSM LET NA CESTÁCH PO NAŠÍ PLANETĚ el eldonejo Volvox Globator.

En mia adreso vi povas peti LEGOLIBRETOjn II, III, IV.

Lingva anguleto:

Adverboj „foje“ kaj „iam“ diferencas

„Foje“ a „iam“ jsou příslovce času a ve významu se trochu liší. „Foje“ (jednou, jedenkrát, kdysi) znamená jen jednu událost (děj) v neurčitém čase, která může být okamžitá nebo trvalá, zatímco „iam“ (někdy, kdysi) může být použito také pro opakování děje, a to v čase zcela nedefinovaném nebo v blíže neurčeném čase minulém nebo budoucím. Příklady: foje vivis reĝo...; iam mi ofte vizitis lin.

Príslovce „foje“ je odvozeno koncovkou „-e“ od substantivního kořene „foj“, který je obtížně přeložitelný do češtiny, není ani ve slovnících (Filip, Malovec). Fojo můžeme vyjádřit větou „to, co se jednou stalo (stává, stane)“ anebo substantivizovanými příslovci (to) jednou, (to) jedenkrát, nebo jen (to) krát. Ekzistuje však substantivum „ráz“, jehož jeden význam je „jeden úkon“, jak to vyplývá z výrazů: jedno-rázový, jedním rázem; ráz se rovná německému *das Mal*. V NPIV je fojo vysvětleno jako „ĉiu el la okazoj, kiam io okazas“. Zůstaňme však u tvarů příslovce a příslovečných určení času:

- alifoje; venontfoje, venontan fojon – jindy; příště; Alifoje mi venos kun mia edzino.
- ĉi-foje – tentokrát; Ĉi-foje mi certe aliĝos.

- ĉiufoje, ĉiun fojon – pokaždé, vřdy; Mi partoprenis la aranĝon ĉiufoje (ĉiun fojon).
- foje-foje – ĉas od ĉasu, zřídkakdy; Foje-foje revenas la malnovaj revoj.
- iufoje (iun fojon el certaj fojoj) – jednou, někdy (sporadicky); Li multfoje falis de sur ĉevalo, iufoje li eĉ rompis al si la kruron.
- je kioma fojo – po kolikáté; Je kioma fojo vi estas en la seminario?
- je la unua fojo, je la dua fojo – (na)poprvé, (na)podruhé; La koko kriis je la tria fojo.
- kelk(a)foje, plurfoje, multfoje – několikrát, vícekrát, mnohokrát; Mi legis la libron plurfoje.
- kiom da fojoj – kolikrát; Kiom da fojoj okazis la seminario?
- kioman fojon – po kolikáté; Kioman fojon ĝi okazas nunjare?
- kiomfoje – kolikrát; Kiomfoje vi partoprenis la seminarion en Skokovy?
- lastfoje – minule; Lastfoje mi venis malfrue.
- lastan fojon, por la lasta fojo – naposledy; Mi venos por la lasta fojo.
- per unu fojo – jedním řázem, napoprvé; jednou pro vřdy; Li solvis la taskon per unu fojo.
- refoje – znovu, opakovaně; Refoje mi avertas vin, ke vi ne fumu.
- unu fojon (unufoje) por ĉiam – jednou pro vřdy; Mi ĉeestis unu fojon por ĉiam.
- unuafoja, duafoja atd. – první, druhý (z hlediska ĉasu); Mia unuafoja vizito de via hejmo...
- unuafoje, duafoje atd. – poprvé, podruhé; Unuafoje mi vizitis vian hejmon.
- unufoja, dufoja atd. – jednorázový, konající se jednou, dvakrát; Unufoja vizito de leciono sufiĉas.
- unufoje, dufoje atd. – jednou, jedenkrát, dvakrát; Dufoje mi partoprenis la aranĝon (en la aranĝo).

J. Werner

Trista informo: La 19-an de februaro 2007 en sia 75-jariĝo forlasis nian Esperanto-klubon en Pardubice Inĝ. Josef Mojžiř post grava malsano. La redakcio kondolencis al lia familio. red.

INFORMILO – monata gazeto por esperantistoj-handikapuloj + suplemento ANTAŬEN
 Eldonas AEH – Asocio de esperantistoj-handikapuloj
 Redaktoroj: M. Filip, J. Kosnar, J. Rýznarová, L. Srbová
 Adreso: Svaz zdravotně postižených esperantistů, Na Okrouhliku 953/21,
 530 03 PARDUBICE, CZ tel. 466 611 941
 e-mail: aeih-ikeh@volny.cz interreto: www.volny.cz/aeih-ikeh
 Bankovní spojení: Pořtovní spořitelna, číslo účtu AEH 192150088, kód banky 0300
 Při platbách vřdy uveďte vaře ĉlenské číslo (nad vaři adresou) jako variabilní symbol!
 Roční předplatné ĉasopisu Informilo = 150,-Kĉ, příspěvek svazu dobrovolný
 La jarabono de Informilo = 15 €
 La redakcio ne ĉiam havas la saman opinion kiel la aŭtoroj de la artikoloj